Príloha č. 7~~8~~ výzvy

V znení aktualizácie č. ~~1~~6

Špecifiká oprávnenosti aktivít v rámci opatrenia 2.7.4 Podpora budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v obciach a mestách

Výzva je určená na podporu projektov, ktorých cieľom je zabezpečiť obyvateľstvu **kvalitné životné prostredie v sídlach (posilnenie biodiverzity)**, a/alebo projektov, ktoré **majú aj estetickú funkciu**. Ťažisko projektov musí predstavovať **tvorba a/alebo posilnenie prvkov zelenej a/alebo modrej infraštruktúry**.

Zelená a modrá infraštruktúra je sieť prírodných a poloprírodných prvkov, plôch zelene a vodných prvkov, ktoré poskytujú ekosystémové služby pre spoločnosť, podporujú biodiverzitu, ponúkajú prírode blízke riešenia problémov zastavaného územia a zabezpečujú prepojenie zastavaného územia s okolitou krajinou (Hudeková, Zelená infraštruktúra, Príručka nielen pre samosprávy, 2018).

V rámci výzvy **nie sú oprávnené projekty**, ktorých predmetom **sú výlučne adaptačné opatrenia** na zmenu klímy s funkciou na zadržiavanie vody a/alebo ochranu pred povodňami, ktoré sú predmetom podpory **v rámci opatrenia 2.4.1.**

Projekt je možné realizovať len **na území sídla (sídel) a/alebo na priľahlých lesoparkových/parkových plochách**. Lesoparkové/parkové plochy musia byť zadefinované v príslušnom územnom pláne obce, na území ktorého sa projekt realizuje, pričom sa môžu nachádzať v intraviláne alebo v extraviláne.

Miestom realizácie projektov môžu byť **verejné priestory ako aj verejné priestory s režimom kontroly vstupu resp. areály s riadeným spôsobom prístupu**[1], prevádzka ktorých **nepredstavuje hospodársku činnosť.**

Predložené projekty musia byť vo vecnom súlade **s typom akcie** v rámci opatrenia 2.7.4 Podpora budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v obciach a mestách v Programe Slovensko 2021- 2027 (ďalej len „PSK"), konkrétne:

- ***podpora budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v obciach a mestách.***

Žiadateľ si definuje hlavné aktivity v súlade s nasledovnými oprávnenými činnosťami/aktivitami:

a) *podpora revitalizácie a tvorby sídelnej zelene: parky, parčíky, líniová zeleň pri komunikáciách*[2]*, greenways, historická zeleň, zeleň pri občianskej vybavenosti, zeleň mestských námestí a peších zón, kvetinové záhony a pod.;*
b) *regenerácia vnútroblokov*[3] *sídlisk s uplatnením ekologických princípov tvorby a starostlivosti o zeleň;*
c) *realizácia zelených striech, zelených stien a zelene na budovách a konštrukciách (vertikálna zeleň);*
d) *podpora krajinnej zelene v sídlach: revitalizácia mestských lesov a lesoparkov.*
e) *podpora zberných jazierok a iných retenčných plôch: malé jazierka; umelé mokrade; rybníky; infiltračné pásy; infiltračné povrchy peších komunikácií, spevnených plôch a parkovísk; plošné vsakovanie; vsakovacie prielahy; rigoly; vsakovacie nádrže; dažďové záhrady a pod. ako súčasť komplexného riešenia opatrenia na podporu zelenej a modrej infraštruktúry;*
f) *podpora umelo vytvorených vodných prvkov (napr. fontány, pitné fontánky a rosiče vzduchu).*

[1] Za verejný priestor resp. areál s riadeným spôsobom prístupu sa nepovažuje priestor s obmedzeniam v závislosti na pohlaví, rase, etnicite, veku alebo socioekonomickej úrovne.
[2] Požiadavky na vegetačné a sadovnícke úpravy pozemných komunikácií určujú Technické podmienky – Vegetačné úpravy pri pozemných komunikáciách (TP 035/2010), Ministerstvo dopravy SR.
[3] Záhradne architektonicky upravená plocha uprostred sústredenej staršej a novšej bytovej zástavby, ktorá je úplne alebo z väčšej časti touto výstavbou obklopená a je využívaná predovšetkým obyvateľmi priľahlých bytových domov.

Oprávnené činnosti/aktivity uvedené v bodoch a) – d) je možné realizovať samostatne, resp. kombinovane, v závislosti od charakteru projektu. Podmienkou je, aby boli naplnené ciele v rámci akcie „Podpora budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v obciach a mestách“.

Opatrenia pod písmenom e) a f) **nie je možné realizovať samostatne**, ale **v kombinácii s minimálne jedným opatrením pod písmenom** *a) až d)*.

Súčasťou podporených projektov môžu byť **nové prvky** zelenej/modrej infraštruktúry a/alebo sa môže jednať **o rekonštrukciu / revitalizáciu** existujúcich prvkov zelenej a modrej infraštruktúry.

Súčasťou opatrenia „infiltračné povrchy peších komunikácií, spevnených plôch a parkovísk“ je výstavba nových priepustných plôch a komunikácií a/alebo náhrada nepriepustných za priepustnú spevnenú plochu vybudovanú z vegetačných zatrávňovacích tvárnic alebo z iných priepustných povrchov s vodozádržnou funkciou (napr. priepustný betón/asfalt, mlatový povrch, zámková dlažba, špeciálne povrchy (živicou viazané systémy). Oprávnená na podporu je aj rekonštrukcia existujúcich parkovísk a spevnených plôch prístupných motorovými vozidlami spočívajúca v náhrade nepriepustných povrchov za priepustnú spevnenú plochu. V rámci tohto opatrenia **nemôže dôjsť k rozšíreniu existujúcich parkovacích miest resp. spevnených plôch prístupných motorovými vozidlami** a **k výstavbe nových parkovacích miest, ktoré sú neoprávneným výdavkom**.

Projektová dokumentácia a s ňou súvisiace výdavky sú v rámci výzvy oprávneným výdavkom. **Projektovú dokumentáciu nie je možné realizovať ako samostatnú aktivitu.**

Prieskumné práce (geologický alebo hydrogeologický prieskum, hydrotechnické posúdenie, dendrologický posudok a iné) súvisiace so spracovaním projektu **sú v rámci výzvy oprávneným výdavkom** a **nie je možné ich realizovať ako samostatnú aktivitu.**

Údržba zelene (napr. hnojenie, kosenie, orezávanie a ošetrovanie stromov, kríkov a pod.) nie je oprávneným výdavkom. Z pohľadu podmienok výzvy a jej zamerania v prípade revitalizácie verejného priestranstva sú výrub, resp. náhradná výsadba stromov (prípadne iné činnosti) na základe dendrologického, arboristického a iného posudku oprávnené.

V rámci projektov sú oprávnené aj výdavky na **doplnkové aktivity**, za ktoré možno považovať predovšetkým:

- inštaláciu a/alebo rekonštrukciu verejného osvetlenia,
- inštaláciu a/alebo rekonštrukciu obecného/mestského mobiliáru (lavičky, smetné koše a nádoby, prístrešky, pódiá, cyklostojany, informačné prvky, apod.),
- detské ihriská, amfiteátre, prvky športovej infraštruktúry napr. pumptrack, skatepark a pod.

Súčasťou projektov sú spravidla aj **vyvolané investície** – stavebné práce nevyhnutné na realizáciu projektu (napr. prekládky inžinierskych sietí v nevyhnutnom rozsahu, prekládky osvetlenia, a pod.) do výšky skutočne vynaložených výdavkov, **ktoré budú posudzované zo strany poskytovateľa individuálne**.

Vyvolaná investícia je obstaranie majetku alebo služby, pričom tento majetok alebo službu účtovná jednotka nebude používať, ale náklady na obstaranie jej vznikli buď podľa osobitného predpisu, alebo zo zmluvy v súvislosti s obstaraním dlhodobého majetku.

Predmetom všetkých podporených projektov **musí byť posilnenie ekosystémových služieb predovšetkým prostredníctvom ekostabilizačných funkcií zelene**.

Odporúčania pre žiadateľov pri príprave projektov:

Pri príprave a realizácii projektov týkajúcich sa **zelených striech** odporúčame žiadateľom vychádzať zo štandardov a princípov uvedených v dokumente *„Vegetačné súvrstvie zelených striech, Štandardy pre navrhovanie, realizáciu a údržbu zelených striech (Asociácia pre zelené strechy a zelenú infraštruktúru, o. z., 2022)“* zverejnenom na webovom sídle: https://www.zelenestrechy.org/standards.

V prípade projektov, ktorých súčasťou je **výsadba drevín** odporúčame, aby pri ich realizácii žiadatelia použili vhodné **pôvodné druhy drevín**. Pri výbere vhodných pôvodných drevín **odporúčame** žiadateľom vychádzať

zo zoznamu oprávnených drevín, ktoré sú súčasťou národného projektu *„Podpora biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska – Zelené obce Slovenska“* a sú zverejnené na webovom sídle: https://www.zeleneobce.sk/doc/Zoznam%20drevin_Zelene%20obce.pdf. Pokiaľ sú v projekte navrhnuté iné druhy drevín ako v odporúčanom zozname (vrátane nepôvodných) považujeme ich v rámci výzvy za oprávnené, pričom ich zaradenie v projekte je potrebné odôvodniť.

Realizácia projektov, starostlivosť, udržiavanie a ochrana stromov bude realizovaná v zmysle STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie, STN 83 7016 Technológia vegetačných úprav v krajine. Rastliny a ich výsadba a STN 83 7019 Technológia vegetačných úprav v krajine. Rozvojová a udržiavacia starostlivosť o vegetačné plochy.